

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål AF til MOF

Hvad mener ministeren om de store deponier fra cement- og eternitproduktionen i Aalborg Kommune, som indeholder asbest m.m., og det faktum at asbestfibre over tid findeles og dermed via vandårer, f.eks. grøfter, bliver udledt i Limfjorden, hvorved det bliver skadeligt for både miljø, vores fødevarer fra fjorden og ikke mindst for mennesker, når det sætter sig på bredden, bliver luftbåret og potentielt kan blive en ny asbestkatastrofe?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Susanne Zimmer (FG).

Svar

Indledning

Tak for samrådsspørgsmålet.

Det gør selvfølgelig et stort indtryk at høre om lokale beboeres bekymringer for miljøet og deres sundhed, når de ser gamle eternitplader dukke op på stranden eller andre steder. Jorden skal ikke være giftig og vores natur skal ikke være forurennet. Vi skal alle kunne nyde naturen uden frygt for vores sundhed.

Generelt om sagen

Vi har i Danmark et regelsæt under jordforureningsloven og deponeringsbekendtgørelsen, som skal sikre miljø- og sundhedsmæssigt forsvarlig håndtering og deponering af farligt affald – herunder eternitplader med asbest.

I forhold til den konkrete sag, så er det Region Nordjylland, som varetager opgaverne med gamle deponier – eller lossepladser - efter jordforureningsloven, og Miljøstyrelsen, der er miljømyndighed, når vi taler eksisterende deponeringsanlæg, som reguleres efter deponeringsbekendtgørelsen.

Vi har i Danmark helt klare retningslinjer og procedurer for håndtering af asbestholdige materialer. Hvis der findes spor af forurening eller asbestholdige materialer i jord, skal der udarbejdes en detaljeret plan for sikkerhed og sundhed, hvor det vil blive fastlagt, hvilke miljöhensyn og arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, der skal iværksættes for at hindre en spredning af asbestfibre ved afgravning og bortskaffelse.

Jordforurening

Jordforureningsloven sætter rammerne for, hvad der karakteriseres som en jordforurening. Loven indeholder også rammerne for kortlægning af arealer med jordforurening og den efterfølgende

prioritering af regionernes undersøgelses- og oprydningsindsats.

Udgangspunktet for enhver kortlægning af jordforurening er, at den enkelte lokalitet med kilde til jordforurening, kortlægges, behandles og prioriteres alt efter, hvor stor en risiko den enkelte lokalitet udgør.

En del af de lokaliteter, som regionen har kortlagt som forurenede, er gamle lossepladser – eller fyldpladser. Region Nordjylland har oplyst, at de har kortlagt 81 gamle lossepladser i Ålborg Kommune. Regionen har også oplyst, at for fire af disse er der kendskab til, at der er deponeret affald fra den gamle eternitfabrik.

Deponering af farligt affald

Noget affald er desværre hverken egnet til genanvendelse eller forbrænding. Dette kan være af både miljø- og sundhedsmæssige årsager.

Derfor er det for nogle affaldstyper nødvendigt at deponere affaldet miljømæssigt forsvarligt. Det gør sig ofte gældende for asbestholdigt affald.

Affald, der bliver deponeret i Danmark, er eksempelvis ikke genanvendeligt bygge- og anlægsaffald, asbestholdige byggematerialer, flyveaske og ikke-forbrændingseget farligt affald.

Det er kommunen, der klassificerer affald og vurderer, om det har en karakter og indeholder forurenende stoffer, så deponering er den mest hensigtsmæssige håndtering af hensyn til miljø og sundhed.

Danske deponeringsanlæg er typisk inddelt i deponeringsenheder, der hver især er godkendt til modtagelse af forskellige affaldsfraktioner fx mineralsk affald.

Asbest i miljøet

Asbest har historisk været brugt i en lang række produkter, blandt andet tag-, loft- og vægplader, bremsebelægnings og isoleringsmateriale og findes derfor udbredt i bygninger og konstruktioner i Danmark.

De sundhedsmæssige risici ved indånding af asbestfibre har siden 1970'erne været i fokus. I Danmark har der siden 1989 været et totalforbud mod anvendelse af asbestfibre, undtagen til helt særlige formål.

Men der er fortsat en stor mængde af asbestholdige materialer og produkter i omløb. Ved nedbrydning, renovering eller brand af bygninger kan der frigives asbestfibre eller asbestholdigt materiale. Der er derfor særlige krav til håndtering og bortskaffelse af asbestholdigt materiale.

Asbest udgør en sundhedsmæssig risiko ved indånding, hvor nogle af de særligt tynde og lange asbestfibre kan afsættes i lungevævet og give anledning til udvikling af asbestose, lungekræft og lungehindekræft.

Derfor har Arbejdstilsynet fastsat en grænseværdi for asbestfibre i luft i arbejdsmiljøet. Ligesom der er regler for beskyttelse af arbejdere, der skal håndtere asbestholdigt affald.

I vandfasen, vil asbestfibre over tid binde sig til andre partikler, så de forventeligt ikke længere vil have samme effekt ved indånding, hvis fibrene skulle forlade vandfasen igen.

Når det drejer sig om asbest i jord, er den væsentligste risiko, at asbeststøv/asbestfibre i jordoverfladen i tørt vejr kan hvirvles op med vinden og indåndes.

Toksiciteten af asbest i miljøet er ikke direkte sammenlignelig med andre velkendte miljøgifte, da det ikke er den kemiske sammensætning, der er afgørende, men derimod den fysiske udformning af asbestfibrene. Det er afgørende ift. risiko, om asbestfibrene findes på en form, hvor de kan frigives til luften og blive indåndet.

Sundhedsmæssige effekter ses altså ved indånding af asbestfibre, og derfor er der udstedt forbud mod anvendelse af asbest. Det er også grunden til, at der

er udarbejdet retningslinjer for håndtering af asbestholdige materialer, arbejdsmiljømæssige foranstaltninger og bortskaffelse af asbest – herunder deponering i særlige enheder på kontrollerede deponier, der overdækkes.

Ansvar

Aalborg Kommune kan som miljømyndighed i visse tilfælde påbyde en grundejer at fjerne eller afdække affald på deres ejendom, hvis der er tale om grundejerens affald.

I det konkrete tilfælde er der tvivl om, hvor affaldet kommer fra. Og derfor er sagen kompliceret. Det vil som hovedregel være den lokale myndighed – i dette tilfælde Aalborg Kommune – som skal foretage en konkret vurdering af det affald der ligger: Er der en ansvarlig affaldsproducent og udgør affaldet en akut fare for sundhed og miljø.

Afslutning

Aalborg Kommune har, særligt på grund af eternitgrunden, i en lang årrække haft fokus på håndteringen af risici ved asbestforurenede jord.

Som jeg har ridset op i dag, så har vi i Danmark et omfattende regelsæt, når det gælder deponering af asbestholdigt affald, og når det gælder asbestforurenede jord.

Det er klart, at jeg forventer, at Aalborg Kommune håndterer deponering af asbestholdigt affald samt

asbestforurenede jord i overensstemmelse med de regler – og dermed sikrer miljømæssigt forsvarlig håndtering af asbestholdigt materiale.

Dette er en sag med flere blinde vinkler. Derfor har jeg bedt Miljøstyrelsen om at følge op på den konkrete sag. Og jeg ved, at der allerede er fastsat et møde mellem Miljøstyrelsen og Aalborg Kommune i maj 2022.

Der skal ikke herske tvivl om, at gamle eternitplader skal fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. De skal ikke dukke op på stranden eller andre steder i naturen.

Tak for ordet.